

Projectplan kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016 POP3

Projecttitel:

Precisiebemesting in de open teelten

Inleiding

Het projectplan is een cruciaal onderdeel van een subsidieaanvraag. De provincie gebruikt de gegevens in het projectplan om de aanvraag inhoudelijk te toetsen aan de selectiecriteria die in het openstellingsbesluit zijn aangegeven. Houd daarom bij het opstellen van het projectplan, rekening met deze selectiecriteria.

1. Aanvrager en evt. medeaanvragers

Wie vragen aan en nemen eventueel deel aan het samenwerkingsverband? Geef voor alle partijen het volgende aan:

- Naam van de organisatie, locatie waar de activiteiten van het de betreffende partner /medeaanvrager plaatsvindt;
- Belang van deelname aan dit project;
- De specifieke expertise die in het project wordt ingebracht;
- De rollen en verantwoordelijkheden van de hoofd- en medeaanvragers.

Als er geen sprake is van een samenwerkingsverband, vult u alleen uw gegevens in bij de regel aanvrager/penvoerder.

Aanvrager/penvoerder:

Wim de Hoop (KCGG).

KCGG is uitvoerder, initiator en aanvrager van projecten, waarvan vele op het gebied van kennisoverdracht aangaande mineralenmanagement in de open teelten.

Voor goed begrip volgt hier eerst de definitie van precisiebemesting zoals die door het Netwerk Smart Fertilization is geformuleerd: *Precisiebemesting is emissiearm plaatsen van organische of anorganische plantenvoeding, al dan niet gecombineerd, in de wortelzone van gewassen met grote nauwkeurigheid qua vorm, tijdstip en dosering, resulterend in de beoogde opname met minimale verliezen.*

Het gaat dus om alle soorten plantenvoeding, inclusief de zogenaamde kunstmestvervangers die er al zijn en nog gaan komen. Precisiebemesting faciliteert het gebruik van reststromen vanwege de erbij gehanteerde plaatsingstechniek in de wortelzone, die er een belangrijk kenmerk van is.

KCGG meent dat met de bevordering van de precisiebemesting een groot boerenbelang is gediend, door de produktiviteitsverhoging die er mee bereikt wordt, gelijktijdig met de kostenverlaging voortvloeiend uit kunstmestvervanging door meststoffen uit organische en anorganische reststromen die de precisiebemesting mogelijk maakt.

Ook het maatschappelijk belang acht KCGG gediend met de bevordering van de precisiebemesting en derhalve een inspanning waard. Het gaat om de substantiële verlaging van de milieubelasting door bemesting die mogelijk is door toepassing van de precisiebemesting in termen van reductie van de CO₂ voetafdruk van landbouwproducten, gevolg van de kunstmestvervanging en de emissiearme toedieningstechniek inherent aan precisiebemesting en in termen van reductie van uit- en afspoeling van mineralen.

KCGG fungeert als hoofdaanvrager/penvoerder en maakt gebruik van de expertise op het gebied van de precisiebemesting alsmede van het netwerk van medeaanvrager Landbouwcommunicatie BV, waar het gaat om loonwerkers die beschikken over precisiebemesters in Zuid-Holland.

B Landbouwcommunicatie BV Wageningen, sinds de oprichting in 1989 actief op het gebied van

de precisiebemesting door advisering op dat gebied en door ontwikkeling, productie en op de markt brengen van precisiebemesters. De onderneming was initiatiefnemer in het Programma Precisielandbouw (201-2015) en uit dien hoofde thans leider van het Netwerk Smart Fertilization, dat onder andere de jaarlijkse Dag van de Precisiebemesting te Wageningen organiseert en dat zich ten doel stelt de precisiebemesting met kracht te bevorderen, bij voorbeeld door het benutten van subsidiemogelijkheden zoals in het onderhavige projectvoorstel. Het is de missie van Landbouwcommunicatie BV om bij te dragen aan een duurzame bemestingspraktijk.

In geval samenwerkingsverband Medeaanvragers:

NB: Indien er sprake is van een samenwerkingsverband vul dan het format samenwerkingsovereenkomst in en stuur deze als bijlage mee bij uw subsidieaanvraag.

2. Samenvatting

2 a. Indien sprake is van omvangrijke projecten: Geef hieronder een korte samenvatting van uw project.

Korte beschrijving van inhoud en doel van het project (maximaal 1 A4). De samenvatting beschouwen we als een belangrijk onderdeel waarop de beoordeling van uw project plaatsvindt. Zorg ervoor dat u de belangrijkste elementen beschrijft waarmee u aantoont te voldoen aan de selectiecriteria die in het openstellingsbesluit zijn genoemd:

Precisiebemesting wordt gezien als de best beschikbare landbouwkundige techniek (BAT), ook door de staatssecretaris en de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM), voor het toedienen van meststoffen op de juiste plaats, in de juiste vorm, in de juiste hoeveelheden en op het juiste moment.

Het gaat daarbij om emissiearme toediening van organische en anorganische plantenvoeding in de wortelzone met grote nauwkeurigheid qua vorm, tijdstip en dosering resulterend in de beoogde opname met minimale verliezen. Die werkwijze verhoogt de benutting van toegediende plantenvoeding - de apparent recovery - aanzienlijk. De wetenschappelijke basis daarvoor is gelegd door C.T. de Wit in zijn proefschrift 'A Physical Theory on Placement of Fertilizers'.

Sinds de start van het Programma Precisielandbouw (PPL) in 2010, gericht op de adoptie van onder andere de precisiebemesting, past een toenemend aantal telers de techniek toe in Nederland en daar is zowel het maatschappelijk als het boerenbelang zeer mee gediend, gezien de substantieel gunstige effecten op opbrengst, kostprijs, reductie van milieubelasting en gezien de facilitering van het sluiten van de kringlopen, die deze techniek met zich meebrengt.

In Zuid-Holland bevindt de praktijk van de precisiebemesting zich in de tweede fase van de adoptiecyclus. De *innovators* werken er mee, maar veel telers die er nog niet mee werken, zijn inmiddels wel op de hoogte van de techniek. Er is *awareness* volgens het AIDA concept (Awareness, Interest, Desire, Action). Zij dienen in de komende jaren versneld over te gaan tot adoptie, opdat de doelstellingen van de Provincie Zuid-Holland aangaande de waterkwaliteit en verduurzaming van de landbouw in de provincie bereikt worden.

Dat vergt een effectief en breed communicatieprogramma gericht op de volgende fases in het AIDA proces, een proces, dat uiteindelijk leidt tot het nemen van de beslissing over te gaan op precisiebemesting. In veel gevallen - vanwege de hoge aanschafprijs van precisiebemesters - zal daarbij gebruik gemaakt worden van de diensten van **loonwerkers** die beschikken over precisiebemesters.

Dit plan voorziet in zo'n programma, waarvan de doelstelling is om de adoptiegraad van de precisiebemesting in de provincie Zuid-Holland versneld op te voeren. Door de ruime beschikbaarheid van GPS-signaal en de GPS-apparatuur is precisiebemesting overal mogelijk. Het gaat daarbij om een combinatie van agro-technologische en agronomische kennis die nieuw is en waarover de meeste telers nog niet beschikken. Het project voorziet in overdracht van deze kennis m.b.t. de volgende onderwerpen: de machines, de meststoffen en de adviezen aangaande plaats, hoeveelheid, timing en vorm van de bemesting.

Wat de vorm betreft gaat het om vloeibare meststoffen, die zich in kleine hoeveelheden in de wortelzone laten plaatsen. In Zuid-Holland zijn en komen veel vloeibare reststromen ter beschikking van telers, die zeer toepasbaar zijn als precisiemeststof. Het project wil uitdrukkelijk ook kennis overdragen over het gebruik van die reststromen, zoals bijvoorbeeld zwavelzure ammoniak in oplossing afkomstig uit luchtwassers, producten uit de bewerking van drijfmest, zoals mineralenconcentraat en producten uit de verwerking van waterzuiveringen, zoals struviet.

Het communicatieprogramma loopt van medio 2017 t/m maart 2020 en omvat het volgende:

- een website www.precisiebemestingzuidholland.nl met o.a. een digitaal handboek precisiebemesting;
- 15 demonstraties met machines ism met de loonwerkers in Zuid-Holland die beschikken over precisiebemesters;
- 15 presentaties voor studieclubbijeenkomsten en bemestingsadviseurs;
- Themavond tijdens de Aardappeldemodag te Westmaas in 2018 en 5 demovelden elders;
- 15 Bedrijfsbezoeken met studieclubs bij bedrijven die precisiebemesting toepassen;
- 15 bijeenkomsten voor bemestingsadviseurs aangaande opstellen van een precisiebemestingsplan;
- in operatie houden van een *uitleenservice van precisiebemesters*;
- organisatie van Dag van de Precisiebemesting in samenwerking met Hogeschool Inholland Delft.

2 b. Beschrijf uw project in maximaal 3 zinnen

Deze korte samenvatting kan worden gebruikt voor POP3 door de provincie en andere betrokken partners:

Het project heeft tot doel adoptiegraad van de precisiebemesting in de provincie Zuid-Holland versneld op te voeren. Door emissiearme toediening in de wortelzone van de juiste plantenvoeding, op het juiste tijdstip, in de juiste hoeveelheid kan veel milieuwinst en hoge gewasopbrengst worden verkregen. De kennis omtrent de beschikbare innovatieve machines en de moderne meststoffen zal breed worden verspreid onder de Zuid-Hollandse bedrijven met open teelten.

3. Project

3 a. Wat is de huidige situatie

Omschrijf de huidige situatie. Voeg eventueel als bijlage foto's of andere documenten (in pdf-format) bij uw aanvraag die de uitgangssituatie illustreren:

De adoptiegraad van precisiebemesting schat men op dit moment op 20 % in Zuid Holland. Dit kan worden afgeleid uit de daling van het marktaandeel van conventionele meststoffen die breedwerpig en oppervlakkig worden toegediend en uit de verkoop van precisiebemesters; hiervan bestaan geen statistieken, maar het Netwerk Smart Fertilization maakt jaarlijks een schatting op basis van interviews met de leden.

3 b. Wat is de aanleiding voor de uitvoering van uw project?

Geef hier een korte inleiding met de context en noodzaak van het project:

Precisiebemesting wordt gezien als de best beschikbare landbouwkundige techniek (BAT) door de staatssecretaris en de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) voor het toedienen van meststoffen op de juiste plaats, in de juiste vorm, in de juiste hoeveelheden en op het juiste moment.

De staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken, van Dam, heeft derhalve op 20 december 2016 aangekondigd precisiebemesting op te nemen in het Besluit Gebruik Meststoffen, vanwege de te verwachten substantiële bijdrage aan het reduceren van de nitraatbelasting in drinkwater door de landbouw, nodig onder andere voor het behoud van de derogatie op de EU regels m.b.t. het gebruik van dierlijke mest waarover de meeste Nederlandse veehouders thans beschikken. Alle reden om in de Provincie Zuid-Holland te komen met een effectief voorlichtingsprogramma aangaande emissiearme toediening van organische en anorganische plantenvoeding in de wortelzone met grote nauwkeurigheid qua vorm, tijdstip en dosering in relatie tot de beoogde opname zonder verliezen door het gewas. Voert men de precisiebemesting uit met plantenvoeding uit reststromen, dan worden daarmee tevens de doelstellingen van de circulaire landbouw in Zuid-Holland gediend, alsmede die van het Sectorconvenant Schoon en Zuinig waar het gaat om de uitstoot van broeikasgassen (artikel 7.5, lid 1 en lid 6).

3 c. Omschrijving van de projectdoelstelling

Omschrijf de doelstelling van het project. Omschrijf hieronder wat u met het project wilt bereiken, hoe dit bijdraagt aan de doelen uit het openstellingsbesluit van deze regeling en aan welke selectiecriteria u meent te voldoen:

Het project beoogt de adoptiegraad van precisiebemesting in de open teelten in de provincie Zuid-Holland op te voeren tot 50 % in 2020 (de doelstelling van het Sectorconvenant Schoon en Zuinig, waar LTO Noord en Landbouwcommunicatie BV zich gebonden achten). Daarmee voldoet het project aan de volgende selectiecriteria :

- Het gaat om demonstraties en het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan

- een groep van landbouwers die actief zijn in de grondgebonden landbouw;
- De activiteit, zoals hierboven beschreven, leidt tot uitwisseling van praktijkrijpe kennis aan grote groepen landbouwers in de grondgebonden landbouw.

Genoemde activiteiten hebben betrekking op de volgende thema's:

- Maatregelen die leiden tot een geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat een vermindering van de emissie van milieubelastende stoffen naar bodem, lucht en grond- en oppervlaktewater en minder uitputting van hulpbronnen en grondstoffen
- Behoud en versterking van de biodiversiteit en de omgevingskwaliteit, met name door het reduceren van het kunstmestgebruik

3 d. Uitvoering en realisatietermijn

Geef hier de gewenste start- en einddatum van het project aan. De startdatum van het project is de datum waarop de projectactiviteiten van start gaan. Conform de Uitvoeringsregeling POP3 dient u binnen twee maanden na de datum ontvangst verleningsbeschikking gestart te zijn met de uitvoering van het project. De startdatum kan niet eerder zijn dan de dag waarop u de subsidieaanvraag heeft ingediend.

De einddatum van uw project (de datum waarop het project is afgerond) dient uiterlijk drie jaar na ontvangst verleningsbeschikking te zijn.

Precisiebemesting genereert hogere en homogener opbrengsten tegen lagere kosten dan de gangbare werkwijze. Het rendement valt gemakkelijk aan te tonen, daar bestaat al zeer veel documentatie over. Langs die weg zal in het project de belangstelling van de telers worden gewekt.

Het project beoogt de adoptiegraad van precisiebemesting te verhogen door het mobiliseren van de *early adopters* en de *early majority* in de lopende drie jaar in 90 bijeenkomsten. Concreet gaat het dan om ca. 1.200 agrariërs die overgaan op precisiebemesting. Het voorbeeld van beide categorieën gebruikers zal daarna, zoals de praktijk leert, snel gevolgd worden door de *majority*, de *late majority* en de *laggards*. Rond 2020 zal de precisiebemesting op die manier voor de helft van de agrarische ondernemers de gangbare praktijk zijn in Zuid-Holland met alle gunstige effecten op het milieu, in casu de waterkwaliteit. Bij gebruik van de juiste meststoffen, n.l.

ammoniumhoudende stikstof-meststoffen zal het nitraatgehalte van het grondwater dalen. Voorts draagt het gebruik van reststromen in de precisiebemesting zeer bij aan het sluiten van de regionale mineralenkringlopen.

Startdatum project: februari 2017

Einddatum project : maart 2020

3 e. Noodzaak uitvoeringskosten

Omschrijf hier de uitvoeringskosten, zoals u deze bij uw aanvraag opvoert. Uit uw omschrijving dient te blijken waarom deze kosten benodigd zijn voor de uitvoering van uw project en waarom deze bijdragen aan het behalen van de doelstelling. Belangrijk is dat kosten aantoonbaar zijn en rechtstreeks verbonden met het project.

In de bijgevoegde begroting zijn de uitvoeringskosten direct gekoppeld aan de uit te voeren activiteiten in het project. De kosten bestaan grotendeels uit arbeidskosten voor het organiseren en uitvoeren van de demonstraties, presentaties, bedrijfsbezoeken, Kennisoverdracht aan adviseurs en loonwerkers, Dag van de Precisiebemesting Zuid-Holland en brede communicatie. Daarnaast zijn er kosten voor communicatiemateriaal. En beperkte kosten voor huur van ruimten en faciliteiten, voor materialen en reiskosten.

In paragraaf 4a is per activiteit aangegeven waarom een activiteit van belang is om de doelstelling van het project te realiseren. Om de adoptie van een innovatie, in dit geval de precisiebemesting, te bevorderen is het van belang dat er genoeg kennis, inzicht in de voor- en nadelen, van de innovatie is, maar ook dat men de werking van de machines kan zien. Vooral het vernemen van de ervaringen van collega's, die al met die innovatie werken is in dit verband effectief. Daarbij is het ook van belang dat erfbetreders, zoals loonwerkers en bemestingsadviseurs, goed op de hoogte zijn, omdat zij het beslissingsgedrag van agrariërs rond bemesting sterk beïnvloeden. Deze elementen zijn daarom in de activiteitenlijst van het project opgenomen. Zichtbaarheid en ervaringen uitwisselen middels demonstraties van precisiemachines en bedrijfsbezoeken aan demobedrijven. Inzicht in voor- en nadelen en ervaringen uitwisselen middels presentaties. Daarbij is ook veel aandacht voor de belangrijke erfbetreders. De brede communicatie via

websites, artikelen, video's, e.d zorgt voor de brede doelgroep voor extra achtergrondinfo en voor aankondigingen van demonstraties en presentaties. De kosten kunnen relatief laag worden gehouden daar het Netwerk Smart Fertilization al veel ervaring heeft met dergelijke demonstraties en presentaties en ook een breed netwerk heeft.

3 f. Uitvoering en realisatietermijn

Om inzicht te krijgen in de uitvoerbaarheid en haalbaarheid van uw project, vragen wij u de activiteiten per fase te beschrijven. Noem per activiteit de beoogde start- en einddatum en het beoogde resultaat van deze activiteit. Zorgt ervoor dat de resultaten meetbaar zijn:

Fase	Activiteit	Start- en einddatum	Resultaat
Demonstraties van precisie-bemestings-machines	7 demonstraties in akkerbouw, vollegrondsgroenteteelt, fruitteelt, boomteelt	feb. 2017 - aug. 2019	aanschaf van precisiebemesters of inschakelen loonwerker vanaf seizoen 2017
	8 demonstraties op melkveehouderijbedrijven	feb 2018 - aug 2019	bewustwording van de nadelen van de gangbare bemesting
Presentaties aan studieclubs en bemestingsadviseurs	15 presentaties	okt. 2017 - mrt. 2019	bekendmaken van de nieuwste machines en adviezen, investeringen door telers en loonwerkers in precisiebemesting
Demovelden	demovelden op Aardappeldemodag te Westmaas	aug. 2018	bekendmaken van de nieuwste machines en adviezen voor aardappelen
Bedrijfsbezoeken van studieclubs aan demobedrijven	15 bedrijfsbezoeken	mei 2018 - sept. 2019	bewustwording van de effecten van precisiebemesting op de volledige benutting van de percelen
Kennisoverdracht aan bemestingsadviseurs en loonwerkers	15 bijeenkomsten met bemestingsadviseurs en loonwerkers	okt. 2017 - mrt. 2019	bijscholing op het gebied van van precisiebemestingsadvisering, alle verkoopargumenten nog eens op een rij, alle tegenargumenten in beeld
Uitleenservice			bekendheid met de techniek
Dag van de Precisie-bemesting Zuid-Holland			bewustwording van de vooruitgang in de adoptie en activering van de early majority tot adoptie, free publicity
Brede communicatie	Communicatie: nieuwsbrief/ website/ artikelen/ bedrijfsrapportages/ video's	feb 2017 - mrt. 2020	brede verspreiding van toegankelijke kennis en informatie
Projectleiding	Projectleiding	feb 2017 - mrt. 2020	

3 g. Omschrijf de resultaten van uw project

Omschrijf wat de concrete resultaten en producten zijn na afloop van het project en hoe u deze resultaten wilt behalen:

De resultaten van het project zijn weergegeven in de tabel bij 3f.

3 h. Meting resultaten

Op welke wijze worden de resultaten getoetst/gemeten? Geef aan hoe u gaat bepalen dat (of in

welke mate) de doelstellingen en projectresultaten zijn behaald:	
<i>Omschrijving resultaat</i>	<i>Wijze van meten/toetsen</i>
Meting van aantallen deelnemers aan demonstratiedagen, trainingen, open dagen, bedrijfsbezoeken, e.d.	Registratie van de deelnemers
Effectiviteit van de demo's, trainingen, bedrijfsbezoeken	Door evaluatieformulier met de deelnemers.
Mate waarin adoptie van precisiebemesting in Zuid-Holland is toegenomen.	Evaluatie op basis van statistieken, verkoopcijfers en experts

3 i. Risico's en randvoorwaarden

Geeft u hieronder een inschatting van de risicofactoren en beschrijf uw aanpak om deze risico's te voorkomen en potentiële (negatieve) impact te beperken:

Het Netwerk Smart Fertilization heeft al veel ervaring met het organiseren van demonstraties en organiseren en presenteren van trainingen, open dagen, e.d. Ook zijn er in Zuid-Holland al vele contacten met loonwerkers, studiegroepen en erfbetreders. Dit maakt dat risico's beperkt zijn. Juist door de brief van Staatsecretaris van Dam rond precisielandbouw en het Besluit Gebruik Meststoffen zal de aandacht voor precisielandbouw nog meer worden bevorderd.

3 j. Inkomsten

Geef aan of u verwacht dat u tijdens of als gevolg van uw project inkomsten gaat genereren en hoeveel inkomsten dit zijn.

nee

4. Maatregel specifieke vragen

4 a.

Geeft u hieronder aan waarom u welke activiteiten doet, welke werkvormen, waarom u dat doet en waarom dat een effectieve manier is van kennisoverdracht

Het programma loopt omvat het volgende:

-	
Activiteiten	Waarom effectief
een website www.precisiebemestingzuidholland.nl met o.a. een digitaal handboek precisiebemesting	breed doelbereik met relatief weinig kosten, met veel naslagwerk, info, nieuws, aankondiging van demo's en presentaties, e.d.
15 demonstraties met machines i.s.m. met de loonwerkers in Zuid-Holland die beschikken over precisiebemesters	Demonstraties zijn zeer belangrijk omdat agrariërs en loonwerkers precies willen zien hoe iets werkt
15 presentaties voor studieclubbijeenkomsten en bemestingsadviseurs	Studieclubs zijn vaak op zoek naar nieuwe zaken. En in studieclubs zijn zeer geschikt voor presentaties en interactie, met uitdagingen hoe het op eigen bedrijf toe te passen
Themavond tijdens de Aardappeldemodag te Westmaas in 2018 en 5 demovelden elders	Aansluiten bij bestaande demodag die goed wordt bezocht is effectief en efficiënt
15 Bedrijfsbezoeken met studieclubs bij bedrijven die precisiebemesting toepassen	Naast presentatie en discussie willen agrariërs graag ervaringen horen van praktijkbedrijven die de innovatie al toepassen. Het werken met studiegroepen is efficiënt en leden zijn vaak op zoek naar innovaties.
15 bijeenkomsten voor bemestingsadviseurs aangaande opstellen van een precisiebemestingsplan	Bemestingsadviseurs hebben grote invloed op het beslissingsgedrag van agrariërs. Daarom is deze doelgroep van groot belang. Het behoort tot hun competentie om goed op de hoogte te geraken over de innovaties op hun vakgebied, dus ze hebben veel belangstelling voor het projekt. Daarenboven zijn bijeenkomsten als deze efficiënt te organiseren.

in operatie houden van een <i>uitleenservice van precisiebemesters</i>	Beschikbaarheid van precisiebemesters moet en hoeft geen probleem te zijn met zo'n relatief eenvoudige service
organisatie van Dag van de Precisiebemesting in samenwerking met Hogeschool Inholland Delft.	Geeft veel bekendheid bij agrariërs, loonwerkers en andere erfbetreders, maar ook bij leerlingen en studenten van agrarische scholen. Bovendien kan de voortgang in de adoptie worden geëvalueerd op deze dag.

4 b.

Geef aan welke doelgroepen worden benaderd en hoe u deze benadert
<p>De doelgroepen van het project zijn :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akkerbouwers 2. Vollegrondsgroentetelers 3. Melkveehouders 4. Boomtelers 5. Fruittelers <p>En hun beïnvloeders, de z.g. erfbetreders, zoals:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vertegenwoordigers van de (kunst)meststoffenhandel 2. Vertegenwoordigers van de veevoerindustrie, indien het gaat om de melkveehouders 3. Vertegenwoordigers van de landbouwmechanisatiesector 4. Financieel en bedrijfseconomische adviseurs <p>De doelgroepen worden uitgenodigd voor demonstraties, presentaties, bedrijfsbezoeken, open dagen en Dag van de Precisiebemesting in Zuid-Holland. Om deze doelgroepen te bereiken zullen vele kanalen worden gebruikt. Dat zijn o.a. lokale vakbladen, ook van bedrijven uit de keten, loonwerkers, leden van landbouworganisaties, organisaties in keten, websites, video's, artikelen in vakbladen.</p>

5. Selectiecriteria

Beschrijf hieronder hoe uw project bijdraagt aan de selectiecriteria van de betreffende maatregel.

5 a. Bijdrage aan selectie criterium a: de mate van effectiviteit van de activiteit

Geef hier aan welke bijdrage geleverd wordt aan de in artikel 4 van het openstellingsbesluit genoemde thema's en wat het bereik is van de kennisoverdracht. Geef daarnaast de wijze aan waarin (blijvende) toepassing van de aangeboden kennis wordt geborgd.
<p>Precisiebemesting wordt gezien als de best beschikbare landbouwkundige techniek (BAT), ook door de staatssecretaris en de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM), voor het toedienen van meststoffen op de juiste plaats, in de juiste vorm, in de juiste hoeveelheden en op het juiste moment. Het gaat daarbij om emissiearme toediening van organische en anorganische plantenvoeding in de wortelzone met grote nauwkeurigheid qua vorm, tijdstip en dosering resulterend in de beoogde opname met minimale verliezen. Die werkwijze verhoogt de benutting van toegediende plantenvoeding. En er zal worden bespaard op (kunst-)meststoffen. Ook zal de productie per ha en de kwaliteit van de producten toenemen. Door deze aanpak worden kringlopen op de bedrijven met open teelten verder gesloten. Voorts sluit project aan bij thema b van artikel 4 van de Openstellingsbesluit "geringer grondstoffengebruik en een gesloten kringloop, met als resultaat minder emissie". We verwachten ook een economisch voordeel van deze aanpak. Door het geringer en vooral efficiënter gebruik van meststoffen zullen er minder emissies zijn naar oppervlaktewater en lucht. Dat komt ook de biodiversiteit ten goede.</p>

5 b. Bijdrage aan selectie criterium b: de kosteneffectiviteit van de activiteit

Geef hier aan in welke mate de activiteit kosteneffectief wordt uitgevoerd. Voor de beoordeling van de kosteneffectiviteit van de activiteit worden de kosten afgezet tegen het doelbereik van de activiteit.
<p>Via de demonstraties, presentaties aan studiegroepen en bemestingsadviseurs, bedrijfsbezoeken van studieclubs, trainingen aan bemestingsadviseurs en loonwerkers wordt verwacht dat zo'n 1200 agrariërs en 350 adviseurs, loonwerkers, studenten, leerlingen, e.d. worden bereikt. Het verwachte bereik van de Dag van de Precisiebemesting en via de algemene</p>

communicatiemiddelen als websites, artikelen, video's is breed maar algemener. Mogelijk wel 3000 mensen, waar een flink deel overlap zal zijn met de voorgaande activiteiten. Met een bereik van zo'n 3000 agrariërs in de open teelt in Zuid-Holland wordt wel ongeveer tweederde van het aantal bedrijven in de openteelt bereikt. Verwacht wordt dat ongeveer 40 % ook daadwerkelijk tot adoptie van de innovatie overgaat. Met een begrote subsidie van ruim 88000 euro is dat een zeer effectieve inzet van overheidsmiddelen om de gewenste publieke doelen te bereiken.

5 c. Bijdrage aan selectie criterium c: de haalbaarheid van de activiteit

Geef hier aan wat de haalbaarheid van de kennisoverdrachtsactie is. De mate waarin de activiteit als haalbaar of succesvol kan worden gekwalificeerd, hangt af van de volgende aspecten die in samenhang worden gezien:

- de kwaliteit van de kennisaanbieder.
- de kwaliteit van het projectplan.
- de mate waarin uit het projectplan blijkt dat deelnemers uitgedaagd worden om de opgedane kennis toe te passen in de praktijk.

Zowel W. de Hoop van KGCC als H. Bartlema van Landbouwcommunicatie BV zijn gekwalificeerde kennisaanbieders met een ruime ervaring in overdracht van kennis over het onderwerp van dit project bij de doelgroepen van dit project, zie bijlage met CV's. In het projectplan is opgenomen een heldere analyse van de uitgangssituatie, er is sprake van kwantitatieve doelstellingen, van scherp omschreven doelgroepen en van gebruik van de adequate middelen ter bereiking van de doelstellingen.

Door de beschikbaarheid van de uitleenservice worden de deelnemers uitgedaagd om de opgedane kennis toe te passen in de praktijk, alsmede door de bezoeken bij bedrijven die reeds precisiebemesting toepassen.

5 d. Bijdrage aan selectie criterium d: de mate van innovativiteit van de activiteit

Geef hier aan in welke mate de kennis die wordt overgedragen innovatief is. Kennis die net in een proeftuin is opgedaan en voor het eerst overgedragen wordt als innovatiever gezien dan kennis die al enige tijd beschikbaar is en al meerdere malen is overgedragen. Ook de mate waarin en de locatie waar de innovatieve kennis wordt toegepast is van belang.

Het gebruik van reststromen is in hoge mate innovatief, bijvoorbeeld fosfaatmeststoffen op basis van struviet zijn sinds 2016 pas toegelaten als meststof. Verwacht mag worden, dat in de loop van het project meer meststoffen uit reststromen hun toelating verkrijgen, met name waar het gaat om combinaties van kunstmest met reststromen, bijvoorbeeld N 20 % uit spui loog en ureum. Er zijn al diverse precisiebemesters voor vloeibare meststoffen op de markt. Maar er komen steeds weer nieuwe en aangepaste machines.

6. Overig

6 a. Publiciteitsvoorwaarden

Beschrijf de publiciteitsactiviteiten die u gaat uitvoeren.

De adoptie van de precisiebemesting was nooit zo snel op het huidige niveau gekomen als niet gebruik gemaakt was van systematische free publicity in de vakbladen (zie daarvoor de rubriek vakpers op de sites www.rijenbemesting.nl en www.smartfertilization.org) Ook in het onderhavige plan zal daarvan gebruik gemaakt worden door benutting van de goede contacten die het Netwerk Smart Fertilization heeft met de redacties van de vakbladen.

Uiteraard zullen ook de zogenaamde sociale media, waaronder de website, worden gebruikt om publiciteit verkrijgen.

In de agrarische sector speelt mondreclame een belangrijke rol, deze zal bewerkstelligd worden door de deelnemers aan de bijeenkomsten op een boeiende wijze veel praktische informatie te verschaffen, waardoor het gehoor verrast wordt en daarover zal spreken met collega's die niet aanwezig waren.

De publiciteitsactiviteiten zullen volgens de voorschriften worden uitgevoerd.

6 b. Wat wilt u verder nog vermelden over uw project?

Is uw project bijvoorbeeld in eerdere openstellingen ingediend of haakt uw project aan bij andere lopende projecten?

Dit project is nog niet ingediend bij eerdere openstellingen. Het is een vervolg op het Programma Precisielandbouw en mag in die zin gezien worden als een bijdrage aan het langlopende project tot 2020 , zijnde de uitvoering van het Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren met name met betrekking tot art 7.5 daarvan, waaraan de hele sector en de overheid zich gebonden hebben.

6 c. Wie zijn de contactpersonen voor dit project en wat zijn hun contactgegevens?

Contactpersoon	Contactgegevens
Wim de Hoop	Kennis Center voor Groene Groei (KCGG) Melvill van Carnbeelaan 59 3971 BB Driebergen. Mail. dehoop@kcgq.nl Tel. 0650512170
Herre Bartlema	Landbouwcommunicatie BV Plataanlaan 57 6708 PT WAGENINGEN blc@precisebemester.nl 0651596092